

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Hvad kommer der ud af al den Vind med Saxo og Snorro?

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Hvad kommer der ud af al den Vind med Saxo og Snorro?", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1818_324-txt-shoot-idm101/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Hj. byk. 1-4.

Grundtvig's Litteratur med H. A. Holmstedt om Sagen og Sagen.

Holmstedt En uforgribelig Henning om Hjør. af Sagen og Sagen's Litteratur,
og Holmstedt af de bedste indkomne Hjør. (182).

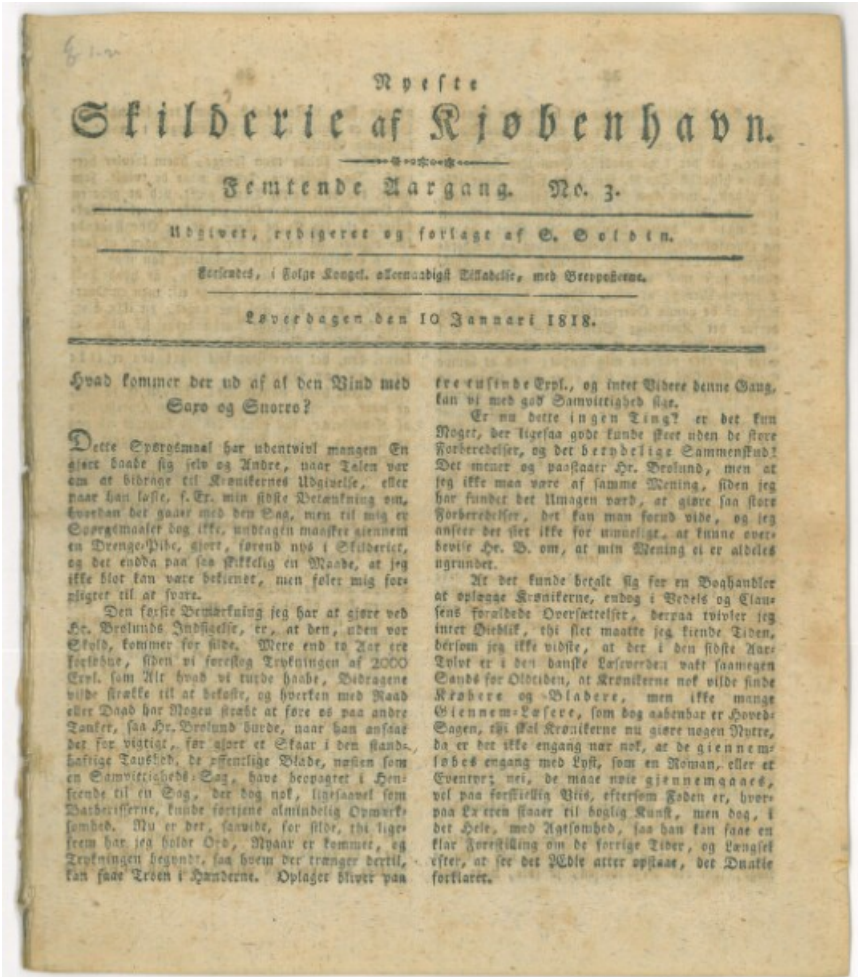
Grundtvig's Litteratur om Holmstedt's Litteratur om Sagen og Sagen.
(1829) p. 33-39, 54-58.

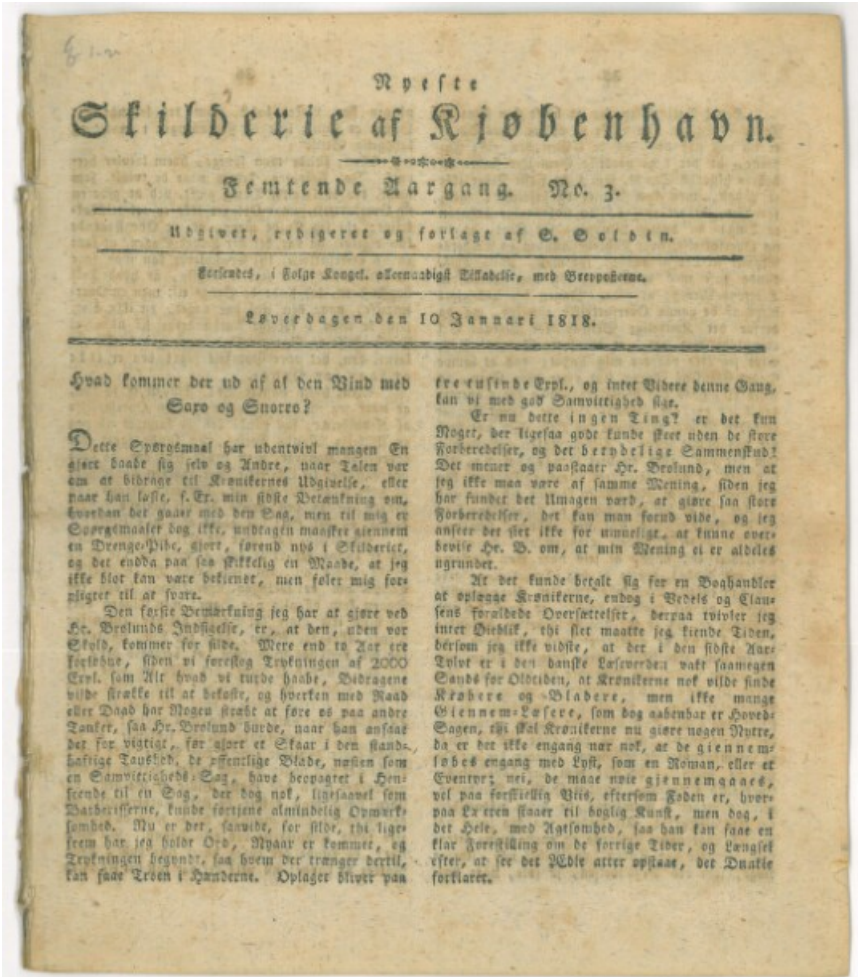
Holmstedt Litteratur om Holmstedt's Litteratur om Sagen og Sagen. (187)

Myeste Skildring af Holmstedt's Litteratur om Sagen og Sagen.

6. 10. 18. 24/1 1816.

Hoved-Betingelsen for at dette kan ske: at Kædrens Billeder kan vaskes og opløse deres Værn, er nu vist nok den, at de i Øst- den sidste Hæderne; at der i de nordiske Gemotter findes en dybere historisk Sands, som i de sidste Tider ikke er uddød, men kun daanet og besvæmet; men, forudsat, at det er saa, da udskrives desuden to Ting: en dybtg Ringning for Døet, og en nu Overførelse, hvor Fædrenes Anden og Næderes Naadet fik Lov at raade, saa man, uden Tæll, kunde tale med de Gamle, og dog faae deres Hjertens-Væning at vide. Ingen har vist gjort mere af de gamle Overførelser end jeg, og da derfor det Kongelige Selskab for Norges Vel anmodede mig om, at oversætte Snarros Vaa, vilde jeg ikke paatage mig Andet, end at lampe Peder Clausens Sprag lidt efter vore Øren, og sætte til, hvad der mangiede; men snart overtes dedes jeg om, at saadant Kufferie, langt sen at forbedre Noget, fordaar det Hele, som nye Løper paa gamle Stoe. Altsaa, enten det Gamle, som det var, eller en heel Omstændighed, thi kun ved at gaae igjennem Smelte-Digelen kan Brud-Ørffer af edel Kalm komme til meer end at glee, til at bølge sammen og giøre Gaavn i en nu Stillelse. Na skal nu enhver, som med Kiærlighed til Oldtiden gjennemløser de gamle Overførelser, finde, at selv naar man fortaaler dem med Væb, trætte de dog i Tangden, og give kun paa enkelte fraalende Puncter, klare forestils linger, og det kommer deraf, at hvor let end Arbeidet er, saa er det dog et Arbeide, bestandig i Tankerne at oversætte hvad man læser, og Veien lang gjør siden Vurde trang, ligesom paa den anden Side, det Afbrude og Knudebe, som hører til Profanens Varddom, og ved enkelte Væiligheder, som en frakfuld, poetisk Linie, begæjrer, dog i det Hele udspjækker Talem, og hindrer den jævne Gang, saa vi har endt ved at samle og sammenfugte Fortællingen. Gaaer det nu saa med os, hvorledes da med dem, der have mindre Færdighed i Ræsoning, mindre Øvelse i Tankning, mindre Væb i Samling! de maae nødvendig, om ikke afkræftes, eller kiedes, saa dog snart udmattes, saae neppe Døgerne en eneste Gang igjennem, og ere ved Enden, paa Liden nær, ligesom fleg, som ved Begyndelsen, ja sole, naar Kæd-

ningen har virket bedst, kun ret levende det Duffe, at kunne læse de Fortællinger i en let og behagelig Stil.

Men, kunde man spørge, hvem tvivler herom! Jo, Rger jeg, derom maae de tvivle, som mene, der er ingen Ting gjort, ved at give en nu Overførelse, naar Oplaget ikke er ret eistraf-felig; thi jeg skulde mene, at er Oventaaende kun rigtig, da var det her Hoved-Sagen, at faae en nu Overførelse, thi Exemplarer kan man faae for Penge, og det sees jo daglig, at hvad Folk har Lyst til, det finde de Penge til, men en Overførelse, naar den skal bue noget, og ikke blot, som de man i forrige Aarhundrede fik uden al Forberedelse og Sammenfug, vaae god til Muculatur, den, det vore Godtsfolk sagt! den er ikke at faae for Penge.

Men, hvem nafter det? Ting er jo kun, at naar jeg nu engang vilde give en Overførelse af Kædrens, saa kunde den jo komme ud paa en stiftelig Mandts Herlag, jeg kunde faaet mit ærdentlige Honorar, man kunde seet om, at faae den anskaffet til Skolerne, Forlaggeren havde høst sit seer Udbytte, jeg mit, Kædrens Døgen, og Døgen — ja den havde da vel saaledes fundet Løst, og det Hele var gaet af i et Stillehed!

Saa mand, det lader sig ikke blot høre, men jeg er endog forstiftet om, at det, for det meste kunde gaat an, thi jeg havde Hr. Seidelins Tilbud om at forlagge Kædrens, længe før Sagen kom offentlig paa Bane; men Ting er, jeg vilde ikke giøre det Største Arbeide, enten for Penge, eller for Vren, eller for Lyst, undtagen for den Lyst hos Publikum, at besjødre det, og om den Lyst var at finde, det vilde jeg vide, for jeg gif videre, og det var mit faste Korset, ikke at gaet et Skridt videre, hvis den ikke fandtes. Her var min Villie, adit invidia verba! Hoved-sagen, thi hverken kunde Nogen seelange, at jeg skulde giøre Arbeidet i med min Villie, ikke heller kunde det paa nogen Naade løffes, dersom jeg ikke gjorde det med den bedste Villie af Verden, og uden hvad man kalder de store Forberedelser og det betydelige Sammenfug, havde man da bestemt ikke saet Kædrens ved min Haand. Vil man sige: da kunde det ogsaa være lige godt, hvad Døkker vi havde; nu vel! det var just det jeg vilde

Hoved-Betingelsen for at dette kan ske: at Kædrens Billeder kan vaskes og opløse deres Værn, er nu vist nok den, at de i Øst: den sidste Hædrene; at der i de nordiske Gemotter findes en dybere historisk Sands, som i de sidste Tider ikke er uddød, men kun daanet og besvæmet; men, forudsat, at det er saa, da udskrives desuden to Ting: en dygtig Ringning for Døet, og en ny Oversættelse, hvor Fædrenes Anden og Næderes Naadet fik Lov at raade, saa man, uden Tæll, kunde tale med de Gamle, og dog faae deres Hjertens-Væning at vide. Ingen har vist gjort mere af de gamle Oversættelser end jeg, og da derfor det Kongelige Selskab for Norges Vel anmodede mig om, at oversætte Snarros Vaa, vilde jeg ikke paatage mig Andet, end at lampe Peder Clausens Sprag lidt efter vores Øren, og sætte til, hvad der mangiede; men snart overtes dedes jeg om, at saadant Kusterie, langt sen at forbedre Noget, fordaarver det Hele, som nye Løpper paa gamle Stoe. Altsaa, enten det Gamle, som det var, eller en heel Omstændighed, thi kun ved at gaare igjennem Smelte-Digelen kan Brud-Drøffer af edel Kvalm komme til meer end at glee, til at bølge sammen og gjøre Gavn i en ny Skikkelse. Na skal nok enhver, som med Kiærlighed til Oldtiden gjennemløser de gamle Oversættelser, finde, at selv naar man fortaaler dem med Væb, trætte de dog i Tangden, og give kun paa enkelte fraalende Punkter, klare forestilsinger, og det kommer deraf, at hvor let end Arbeidet er, saa er det dog et Arbeide, bestandig i Tankerne at oversætte hvad man læser, og Veien lang gjør siden Vurde trang, ligesom paa den anden Side, det Afbrude og Knudebe, som hører til Profanens Varddom, og ved enkelte Væiligheder, som en frakfuld, poetisk Linie, begjærrer, dog i det Hele udspjækker Talem, og hindrer den jævne Gang, saa vi har endt ved at samle og sammenfugte Fortællingen. Gaaer det nu saa med os, hvorledes da med dem, der have mindre Færdighed i Ræsoning, mindre Øvelse i Tankning, mindre Væb i Samling! de maae nødvendig, om ikke afkræftes, eller kiedes, saa dog snart udmattede, faae neppe Døgerne en eneste Gang igjennem, og ere ved Enden, paa Liden nær, ligesom flegge, som ved Begyndelsen, ja føle, naar Kæd-

ningen har virket bedst, kun ret levende det Duffe, at kunne læse de Fortællinger i en let og behagelig Stil.

Men, kunde man spørge, hvem tvivler herom! Jo, siger jeg, derom maae de tvivle, som mene, der er ingen Ting gjort, ved at give en ny Oversættelse, naar Oplaget ikke er ret eilskraftefulgt; thi jeg skulde mene, at et Oventaaende kun rigtig, da var det her Hoved-Sagen, at faae en ny Oversættelse, thi Exemplarer kan man faae for Penge, og det sees jo daglig, at hvad Folk har Lyst til, det finde de Penge til, men en Oversættelse, naar den skal bue noget, og ikke blot, som de man i forrige Aarhundrede fik uden al Forberedelse og Sammenfug, være god til Muculatur, den, det være Godtsfolk sagt! den er ikke at faae for Penge.

Men, hvem nafter det? Ting er jo kun, at naar jeg nu engang vilde give en Oversættelse af Krønikerne, saa kunde den jo komme ud paa en stiftelig Mandts Forlag, jeg kunde faaet mit ærdentlige Honorar, man kunde seet om, at faae den anskaffet til Skolerne, Forlaggeren havde høvt sit gode Udbytte, jeg mit, Kjøberne Døgen, og Døgen — ja den havde da vel sagtens fundet Løjere, og det Hele var gaaret af i et Stillehed!

Saa mand, det lader sig ikke blot høre, men jeg er endog forfækket om, at det, for det meste kunde gaart an, thi jeg havde Hr. Seidelins Tilbud om at forlagge Krønikerne, længe før Sagen kom offentlig paa Bane; men Ting er, jeg vilde ikke gjøre det Støtte Arbeide, enten for Penge, eller for Væren, eller for Lyst, undtagen for den Lyst hos Publikum, at besjødere det, og om den Lyst var at finde, det vilde jeg vide, for jeg gif videre, og det var mit faste Korset, ikke at gaat et Skridt videre, hvis den ikke fandtes. Her var min Villie, adit invidia verba! Hoved-sagen, thi hverken kunde Nogen seelange, at jeg skulde gjøre Arbeidet i med min Villie, ikke heller kunde det paa nogen Naade løffes, dersom jeg ikke gjorde det med den bedste Villie af Verden, og uden hvad man kalder de store Forberedelser og det betydelige Sammenfug, havde man da bestemt ikke soaet Krønikerne ved min Haand. Vil man sige: da kunde det ogsaa være lige godt, hvad Døkker vi havde; nu vel! det var just det jeg vilde

vide, for ikke at skide min Umage, derfor gav jeg Kolt en Præve, og en Krop Fortale at smage paa *)), saa de herrens skulde sige, at jeg had dem fiske Katten i Søften, eller kunde dem om Munden med Søtæst. I den næste Fortale, sende jeg, med andre Ord, netop hvad jeg siger her, og man kunde da vide, at det ved denne Kærlighed kom hos mig i Grundten an paa at præve Gemættier. Man har hørt det mig, at jeg saavel der, som i min sidste Kundgjærelse, skædede den gode Dag ved min Skælden og Smælden, der kun gjorde Godt og vel i Kallotter, men det kommer af, at man ser ikke vil forstaa mig, eller troe, det er min Hjertes-Mening, naar jeg siger, at Vidraagen er en Ditting, og Ringningen for Dreene Hovedsaen, naar jeg synes, det er klart nok, at Vidraagen bliver haa uden en Dag, som gjæmte er rømmet, jo villigere den sulker sig og; men Ringningen sigler Hoved og Hjerte, hvor Kraniken vil luffes ind, og man jo nedes til at ringe af alle Kræfter, naar Døren er lukk, og Vesten slutt, og den forglemt, som ude er lufft. Troer man virkelig ikke, ja, uden at være nogen stor Regne-Mester, dog kan tælle til Fem paa mine Fingre, og ret godt beregne, at en Dugst her, og en Krumning hid, og smaa Smat med Haanden imellem, saa det blev Klan, at Eligt vilde set os i Stand til at gjøre et ganske anderledes Oplog, som der kunde gaaet Noe af, lige til Vien og Verdens Ende, og Koffet mig, hvad jeg nok mener man gjæmte vil Talde: min Umage betalt. Troer man virkelig, at jeg anser tusende Tiggerbreve for de fordelagligste, naar man ikke, som Napoleon, har en Armes i Baghaanden, og er det da saa ubeskræmt, at jeg ikke vilde anvende et Par Aar paa et Arbejde, hvis grammatisk Side og Ordsmaal er intet mindre end efter mit Sind, at jeg ikke vilde det, uden jeg saae, at man troede det var andetledes

*) Disse Præver af Dato og Snovers har jeg i den sidste Tid, til min store Joendring, mærket, ere heel ubestændte midt i Skibens Kavn, og derfor vil jeg dog melde, at de udfom 1815 og saldes hos Hr. Seidlin for otte og fjerdede Skilling.

til Gavn, end naar man ellers skriver en løselig Dag, fordi det kan er saa saare sielden, at den der sk det Dit. Egn og den Tale-Gave, det vil skædes, taar sig Stædighed til hvad Arbejdet i Dørigt udfordrer. Kan man ikke dog nok indse, at naar det var mig saameget om Kolt Dit for Sagen at gjere, da maatte jeg, naar blandt et, i Forhold, virkelig gavmilde Kolt, og ved en Kærlighed, hvor Sammen for National-Tre, hvorefter Daniken dog har Tid, og Normanden Overflodig, saa ser kunde vakkre; at jeg, under saadanne Omstændigheder, maatte, naar jeg ei vilde luffe mig selv, ret være forsigtig. Naar jeg nu, paa den ene Side, ikke maatte undlade Noget, som kunde stille Kranikene og Sagen i deres rette, fordelagtige Lys, saa maatte jeg nødvendig, paa den anden, ser til at affrakke de Givere, der vilde give deres Skilling, og dermed Kraniken og Sagen en god Dag. At jeg affraktede Sagens Venner, det kendte jeg Vensteb til Sagen for godt til at frøgte for, de kunde knap nok, men dog i det Hele kun blive vrede paa mig, og lidt ivrigere i at vise, hvormegen uret jeg havde i at troe, man var ligegyldig for Sagen. Dem der altsaa lode Sagen hode for min Hartighed, de skulde ad Sagen, og det var godt, at det ikke kom til at se anderledes ud, jeg sk at vide, hvad jeg vilde: at hvor galt det end ser ud, vil Døgerne dog, med Guds Hjelp, finde andet Værelse, som kan være tjent med Kraniken, og som den kan være tjent med igjen, og at jeg altsaa, naar jeg kun kan overkomme Arbejdet, behøver aldrig at fortrøde det. Nu traf det sig desuden ganske naturligt, at de Skarpe og heirofede Ord vare i det Hele nødvendige for at vække hvad der sumede og kunde vaagne, og nu maa en Anden sige, at herved er Intet gjort, thi jeg har gjort hvad jeg kunde, og Meer kan man ikke forlange. Synes man endnu, naar de to første Døle af Kranikene udkomme, at det er Intet bevendt, da skal jeg gjæmte forskaane med Kesten, som ogsaa altid luffere vil luffe sin Mand, og da jeg ikke onter at beholde en Skilling, af hvad der endnu er kommet ind til Kranikene, maa man, naar Regningerne ere betalte, for mig gjere med Stummen hvad man vil. Ved Tølen om de andre Udføister, som skulde deraf nøde Gavn, kan jeg ikke andet

vide, for ikke at skide min Umage, derfor gav jeg Koff en Præve, og en Krop Fortale at smage paa *)), saa de herrens Skide sig, at jeg had dem fiske Katten i Søften, eller komde dem om Munden med Søften. I den næste Fortale, sende jeg, med andre Ord, netop hvad jeg har her, og man kunde da vide, at det ved denne Skilighed kom hos mig i Grundten an paa at præve Gemættier. Man har hørt det mig, at jeg saavel der, som i min sidste Kundgjærelse, skædede den gode Dag ved min Skælden og Smælden, der kun gjorde Godestet ved i Kallotter, men det kommer af, at man her ikke vil forstaa mig, eller troe, det er min Hjertes-Mening, naar jeg siger, at Vidraagen er en Dittig, og Ringningen for Dreene Hovedsaen, naar jeg synes, det er klart nok, at Vidraagen bliver haa uden en Dag, som gjæmte er tomme, jo villigere den fulker sig op; men Ringningen sigler Hoved og Hjerte, hvor Kraniken vil luffes ind, og man jo nedes til at ringe af alle Kræfter, naar Døren er lukket, og Vesten slutt, og den forglemt, som ude er lufft. Troer man virkelig ikke, ja, uden at være nogen stor Regne-Mester, dog kan tælle til Fem paa mine Fingre, og ret godt beregne, at en Dug her, og en Krumning hid, og smaa Smat med Haanden imellem, saa det blev Klan, at Eligt vilde set os i Stand til at gjøre et ganske anderledes Oplog, som der kunde gaaet Noe af, lige til Vien og Verdens Ende, og Koffet mig, hvad jeg nok maafer man gjæmte vil Talde: min Umage betalt. Troer man virkelig, at jeg anser tusende Tiggerbreve for de fordelagligste, naar man ikke, som Napoleon, har en Armes i Baghaanden, og er der da saa ubeskræmt, at jeg ikke vilde anvende et Par Aar paa et Arbejde, hvis grammatisk Side og Ordsmaal er intet mindre end efter mit Sind, at jeg ikke vilde det, uden jeg saae, at man troede det var andetledes

*) Disse Præver af Caro og Snera har jeg i den sidste Tid, til min store Joendring, mærket, ere heel ubestændte midt i Skibens Kavn, og derfor vil jeg dog melde, at de udfom 1815 og fuldes hos Hr. Seidlin for ofte og forgerive Skilling.

til Gavn, end naar man ellers skriver en løselig Dag, fordi det kan er saa saare sjelden, at den der sit det Dit. Egn og den Tale-Gave, det vil skædes, taar sig Stædighed til hvad Arbejde i Dørigt udfordrer! Kan man ikke dog nok indse, at naar det var mig saameget om Koffe Dit for Sagen at gjere, da maatte jeg, her blandt et, i Forhold, virkelig gæmilde Koff, og ved en Skilighed, hvor Sammen for National-Tre, hvorefter Daniken dog har Tide, og Normanden Overhødig, saa her kunde vækkes, at jeg, under saadanne Omstændigheder, maatte, naar jeg ei vilde luffe mig selv, ret være forsigtig. Naar jeg nu, paa den ene Side, ikke maatte undlade Noget, som kunde stille Kranikene og Sagen i deres rette, fordelagtige Tid, saa maatte jeg nødvendig, paa den anden, set til at affrakke de Givere, der vilde give deres Skilling, og dermed Kraniken og Sagen en god Dag. At jeg affraktede Sagens Venner, det kendte jeg Venstet til Sagen for godt til at frøgte for, de kunde knap nok, men dog i det Hele kun blive vrede paa mig, og lidt ivrigere i at vise, hvormegen Læst jeg havde i at troe, man var ligegyldig for Sagen. Dem der altsaa lode Sagen hode for min Hartighed, de skulde ad Sagen, og det var godt, at det ikke kom til at se anderledes ud, jeg sit at vide, hvad jeg vilde: at hvor galt det end ser ud, vil Vægerne dog, med Guds Hjelp, finde andet Væere, som kan være tjent med Kraniken, og som den kan være tjent med igjen, og at jeg altsaa, naar jeg kun kan overkomme Arbejdet, behøver aldrig at fortrøde det. Nu traf det sig desuden ganske naturlig, saa, at de Karpe og hærskede Ord vare i det Hele nødvendige for at vække hvad der sume rede og kunde vaagne, og nu maa en Anden sig, at herved er Intet gjort, thi jeg har gjort hvad jeg kunde, og Meer kan man ikke forlange. Synes man endnu, naar de to første Døle af Kranikene udkomme, at det er Intet bevendt, da skal jeg gjæmte forskaane med Næsten, som ogsaa altid lærtere vil lude sin Mand, og da jeg ikke onter at beholde en Skilling, af hvad der endnu er kommet ind til Kranikene, maa man, naar Regningene ere betalte, for mig gjere med Stummen hvad man vil. Ved Tølen om de andre Dølfæstter, som skulde deraf nøde Gavn, kan jeg ikke andet

end smile, og, uden at vibere Sammenligning, tænke paa hvad Luther siger om sine Dages-Værelse, som længtes ganske overordentlig efter Overførelsen af det Ny Testamente, til det kom ud, men raabte som kun paa Moses-Dagene, saa paa Pfaltzeren, og, siger Luther, naar de nu endelig saae Sir och med, og en Mannes er gaet, saa raabte de: Ny!

(Fortfatted.)

Overblik over det herunderne Nor.

En Halsfærdigstedsende Deel af vort No — naar det kommer helt — er atter færdig, lig et Efterføds, som et Nu fødte og et Nu opfyldte; lig et Blomster, der fremkom, spirede og visnede, for aldrig at blomstre mere igjen. Vi raande os over Tænk af vore jordiske Livsdomme, som vi dog saa let kunne faae erstattede igjen, men det Uerstattelige af Al. — Ilden — dette usynlige Mægt, der smelter hen som Herrens Røst, som Klokkens Klang — den er vi usynlige ved; dens Tab rører os selvend. Vi seer endog at Frøerne den ved samme og dørlige Glæder, og inter synes os her mere til Verden, end der, der er os som sparsomt tilmaale. Ilden brenner sig guldent paa os; den lader sig seere paa vor Døds visne, for end vi endnu ere betænke paa at indaande deres Døds; og medens vi som dørligstedsende ere i sig selv med vore jordiske Kærlighed, vider den som en Ocean omkring os, spreder Ukaans Tønder med Næderne, og, sandskælsk med Al, hvad der foregaar rundt om os, faae vi, inden vi vide det mindst heraf, ved Enden af Maaler, angrende den Tid, vi som tankeløse have ladet dengaae, og som adskillt rører med. Lald den, der ved Livets tilendbragte Vandring kan sige: jeg har nyttet mit Tid! Jeg har et gjennemskreift Livet, som en Læsting, der ikke har noget andet formaal end at fyde sin Væbse, hvor han kommer hen, men jeg har handlet og tænkt over Livet og dens Bestemmelse, som det anhaarer og tilkommer Guds ypperste Skabning paa Jorden! Har han kun plantet et Træ, som en usadl Vændergang vil sige ty under, som opdyrket et Stykke

Jord, hvor ti Hungerige kunne mætte sig, kun avlet en Tanke, der i en eller anden Hensende kan være Efterfødsen til nogen Nytt, o, da held ham, da kan han dog sige: jeg har dog lært, ikke blot for mig selv, men for mine Nærmestfærdige — For ham var Livet ingen som Sjogge, ingen vilde Haand, som den Opvandede intet veed at sige af! — Den, som tænker paa Levedes, den, som føler, at Livet ikke blev os giort som en Mangel til at faae med, men som indlære sig Bestemmede store Værdning, han vil ogsaa spaae, at sigesom der paa sin Side Graven gives et usfende Land, hvis Koster endnu ingen Taal har oplyst, saaledes gives paa denne Side af Oceanen et Land, der man venter os vigtig, dersom Livet skal være os vigtig, det Land, som Hvidfeldt led sin Snakke springe i Løsten for, som Daniel Nanjou og Abalon og Videman klampede for — Fædrelandet. Med dette Land er vort Væsen som sammenfæret, at vi kun ved at læse, viese, kampe og dse for dette kunne faae, at vi have lært i Ordets aale og høie Verghina. — Og derud opstaaer den Hæne og store Dø, hvis noget Datter hos sin Mænge i vor Tidkalder er blevet til Begjæret, den Dø, som Oldtidens Nationer have opreist Alere for, — Fædrelandet dækker sig. — Den er en Blomst, som Hænselens kærlige Vindterfælde vil kan fortrukke i Væsen, men som dog aldrig ganske visner, og, ved en røgende Haand, selv neddøret, snart visner sig igjen. Fædrelandet er for dens Dø, hvad en Væder er for Vænen. Han kan for et Hælsk vrede paa hende — men hade hende, det kan han aldrig; dertil er det Demantstaand, Naturen har stæret mellem begge Hjerte, sit for stærk. Der mindste Hæls, der kommer een af dem, vil vakte igjen hine søde somparthedske Hælske, der paa en saa beandringstørdig Maade er nedlagt i deres Sjæle. Fædrelandet er den Væder, som vi alle, der ere fødte i det Skød, hange ved, og som intet forhold i Livet kan eller bør kunne gjøre os aldeles lunke for. Dets Sorgen, som dens Glæder, ere vore.

Naar den reddede Skibbrudne efter overhaat Havend, naar Stormen har lagt sig og Væsen igjen smiler venligen, ser den danske Væ-

N y e s t e Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Udgang. No. 4.

Udgivet, redigeret og forlagt af E. S o l d i n.

Udsendes, iølge Kongel. allernaadigst Bibejlsse, med Hverpostens.

Tirsdagen den 13 Januari 1818.

Om det Gavnlige af en stadig Circulation.

Det er meget at undskylde, at i et Land, hvor Papiir i et Par Generationer har været afhængigt i Stedet for Metaltænge, at man der, ved Banen, er bleven fortrolig med den Tanke, at ansee Papiir, i Circulationen, som noget Gode, og at man, i det der sidde agtes for et Gode, naar deraf haues Overskødsgeud, ogsaa betragter i Almindelighed det saerde fra samme Synspunkt. Hæve ere, paa Grund deraf, af den Formening, at den forpigtigste hvieler paa Danken, at den har skjeldne Pengetrængen, og for dem er den Tanke freemid, at Sedlernes Antal paa een eller anden Maade burde formindskes, formæmelig naar de saie Pengetræng, og høie Menter betales. Andre ansee imidlertid (uden at betænke, hvortil Høie banken har maarske udgave Sedlerne), de Sedler nes Cours tilkerdeavær, ligesom et Thermometer, Landets Formuesstilstand, og at man her ansee og sælge, som en Kjøbsbæger, at forholde sig rolis, endog under de naunstigste Forhold, da der ei kan gøres vider, end at oppbeie en Sællingsdag, som vil fordele Laagen. Kjøslis er der den Gæst det er ei muligt at forløste sig en stædig Cours, medens den Anden frygter for de Midler, som seie dertil: den ene Anden en Tanke, til søge, som er ham fremmid, og den anden hvieler ikke at vilie erkende den farlige Stilling, som er nedværdiget Papiir bringer over Samfundet, men

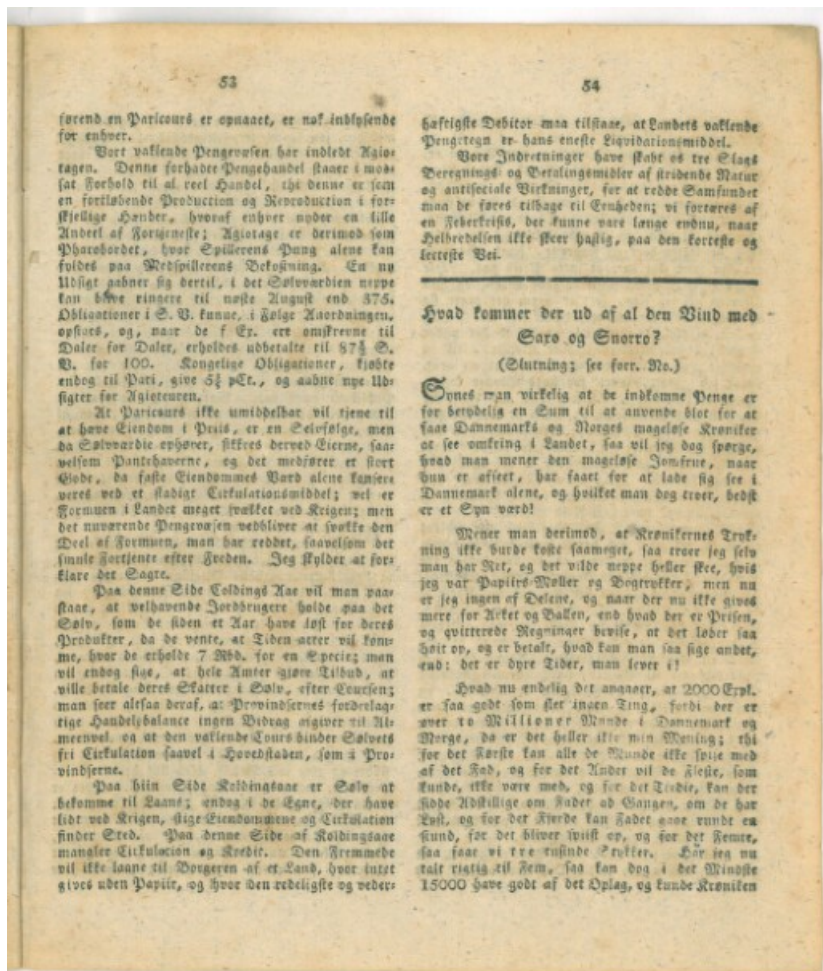
høge Hjøtte ikke om, med ohoerlig Efertanke, at gjenemarbeide Gjenstandens Vigtighed.

Penge ere et Produkt i Samfundet, efter vores ved Kultur fremstændende Andetninger. Pengesæienet følger Samfundets Andetninger; man rægtet over dem, naar disse Andetninger ere seilagtige, men en fri Circulation eoluer Samfundet, naar Frægt ikke sandter Pengenes Omløb. Enhver, der forisner mere end han foræver, er en Prodcent, men tør han ei indhøve sit Hæstjeie i en fri Circulation, saa er hans Produkt den Nutte for Sællsæter, og uddreder deens Frægt sig i Samfundet, vover ingen at hviere Erædomme eller Vare, for ingen indde sig i æconomiske forbedringer eller Anlæe, hvoreil der fordes Kjøslis, hvis Anvæter fremtiden skulle modne, da hviertes den forslæste Stændning i Pengesæienets Omløb, da falde vi næringeløse Lidet og Høttigdom frem.

Et Høit kan ikke tænkes uden Produktionskraft; i det kultiverede Samfund kan ikke Ombytning af Vare for Vare, Arbeide for Arbeide finde Steed, men som Veralingemiddel afhængtes Penge; dog maa disse medføre Realitet; derfor ere alle Metaltænge i Actus hviere erkjendte for det passende Veralingemiddel, og de betragtes desuden som en almene Vare, der ved fri Circulation reproducere sig.

Menneskets Produktionskraft udvæiler sig i det Mendelige, i det Forhold dets Udvilling til

førend en Paricours er opnaaet, er nok Indløpsende for enhver.

Der vakkende Pengesøgen har indledt Kjøbtagen. Denne forbadt Pengesøgen i modsat forhold til al reel Handel, thi denne er som en fortidende Production og Reproduction i forskellige Hænder, hvoraf enhver nyder en lille Andeel af Forskjellen; Kjøbtage er derimod som Hænderbet, hvor Spillets Pung alene kan foldes paa Kjøbetsreusens Besiddelse. Er nu Udslaget paa den Hænderbet, i det Sølvværdien næppe kan lide rindere til næste August end 375 Obligationer i S. V. Kasse, i Folge Kjøbtagen, og, naar de i Et. ere omfremme til Daler for Daler, erholdes udbetalte til 875 S. V. for 100. Kongelige Obligationer, kjødt endog til Paris, give 54 pCt., og aadte nye Udgifter for Aalestuen.

At Paricours ikke umiddelbar vil tjene til at have Eiendom i Paris, er en Selvfølge, men da Sølvværdie erholdes, stikker derved Gælden, saavel som Pantehaverne, og det medfører et stort Gæde, da samme Eiendommens Værd alene kan tjene ved et stadigt Circulationsmiddel; vel er Formuen i Landet meget forøket ved Krigen; men det nuværende Pengesøgen vedbliver at søkke den Deel af Formuen, man har reddet, saavel som det smule Fortjenste efter Krigen. Jeg holder at forklare det Sagte.

Paa denne Side Kjøbtage har vi man paa saare, at velhavende Kjøbtage holde paa det Sølv, som de siden et Aar have løst for deres Produkter, da de vente, at Tiden næst vil komme, hvor de erholdt 7 Mbd. for en Specie; man vil endog sige, at hele Amer. gjøre Tilbud, at ville betale deres Skatter i Sølv, efter Krigen; man seer altsaa deraf, at Provinsernes fordelagtige Handelsbalance ingen Vidtrag afgiver til Almenvel, og at den vakkende Cours hinder Sølvets fri Circulation saavel i Hovedstaden, som i Provinserne.

Paa hin Side Kjøbtage er Sølv at bestemme til Raare; endog i de Lande, der have lidt ved Krigen, sige Eiendommene og Circulation finder Etad. Paa denne Side af Kjøbtage mangler Circulation og Kredit. Den fremmede vil ikke laane til Borgere af et Land, hvor intet gæves uden Papir, og hvor den redeligste og veder-

haftigste Debitor maas tilsaare, at Landets vakkende Pengesøgen er hans eneste Liquidationsmiddel.

Der Indretninger have stiftet et tre Slags Vereenings- og Verolingsmidler af stribende Natur og artificielle Virkinger, for at vedde Samfundet maas de faaes tilbage til Enigheden; vi fortæres af en Reberkrisis, der kunne være længe endnu, naar Helbredelsen ikke seer hastig, paa den korteste og bedste Wei.

Hvad kommer der ud af al den Vind med Caro og Snorro?
(Slutning; see forr. No.)

Synes man virkelig at de indkomne Penge er for betydelig en Sum til at anvende blot for at faae Danmark og Norges mageløse Kreniter og see omkring i Landet, saa vil jeg dog spørge, hvad man mener den mageløse Jomfrue, naar hun er afstet, har faaet for at lade sig see i Danmark alene, og hvilket man dog troer, bedst er et Egn vord!

Menner man derimod, at Kreniternes Trøsting ikke kunde være saamaget, saa troer jeg selv man har Ret, og det vilde næppe heller see, hvis jeg var Papirs-Møller og Drukter, men nu er jeg ingen af Delene, og naar der nu ikke gives mere for Kret og Dalken, end hvad der er Prisen, og qvitterede Kreniter hvilke, at det loder saa høit op, og er betalt, hvad kan man saa sige andet, end: det er dyre Tider, man lever i!

Hvad nu endelig det angaaer, at 2000 Eryl. er saa godt som det ingen Ting, fordi der er over 10 Milioner Munde i Danmark og Norge, da er det heller ikke min Mening; thi for det første kan alle de Munde ikke spise med af det Kød, og for det andet vil de fleste, som kunde, ikke være med, og for det tredje, kan der ikke Mållige om Hæder og Ganger, om de har Lyst, og for det fjerde kan Hæder være rundt om fund, for det bliver vist op, og for det femte, saa saar vi tre tusinde Strækker. Er saa nu talte rigtig til Dem, saa kan dog i det Mindste 15000 have godt af det Qvæg, og kunde Kreniten

gjøre saa mange glæde i de Klæder den gaar, da havde den vel tjent til de nye.

Nei, det er kun Smaa Ting, men Tingen er, om der virkelig blandt menig Mand, findes blot 10 Tusinde, som vil læse Bogerne med Lyst, og hvorvidt man bedst skal bære sig ad, for at finde de folk, der sikkest hverken gaar tørt paa Hjeldene, eller paa Marcken, og at man kan tage sig i Nat for, at lære bort til Andene, hvad Væsenene maatte først skal lære at læse Poesi paa. Her kunde et godt Raad være et godt Seed, og min Mening vil jeg sige, for at hvem der tager sig af Sagen kan forandres til at sige sin. Jeg mener, vi skal see, at faae en Mand der under Sagen, i det Mindste i hver Kjøbsstad, til at modtage nogle indbundne Expl., og uddele dem, snart for Andet, snart for hvad Vinder Løst, snart for lidt mere, alle som han har folk for sig, kun med Skinsomsed, uden at forbaere sig, saa Ingen faaer Bogerne, uden hvem han har rimelig Formodning om, enten selv vil læse dem, eller faae dem paa Steder, hvor de vil blive læste af menig Mand. Paa denne Maade tror jeg, at Hensigten bedst og nemmest kunde opnaaes, og for Oplysning var man i al Fald sikret.

Og saa om den Tidend Begifter, der trykkes til Sals, vil jeg, ved denne Leilighed, sige min Mening, og det er den, at de bør sælges for Helveden af den billige Boghandlervæsen, man fik dem nu om Stunder, altsaa for 8 Stilling Niser, thi da kan Andvæsenen ikke salde Nogen kjærlig, som ellers kan betale en Drog, og med ordentlig Afbetaling kan derved komme ind, hvad der behøves til Børkets Fuldbrænde. At nu de, som have bidraget til Brevet, have nærmest Adkomst til at faae det for godt Kjøb, er ligefrem, og derfor mener jeg, at selv naar de blandt dem som vilde, havde tegnet sig, kunde man se ad, om der, hvad jeg ikke vil formode, blev noget tilovers. Skulde deres Antal, som have bidraget, og vilde eis Bogerne, overlige Exemplarernes, da maatte det naturligvis, uden noget andet Hensyn, hedde: den Første, den Bedste. Ved Nogen bedre Raad, da sige han til! thi paa den bedst mulige Maade bør jo Alting ske.

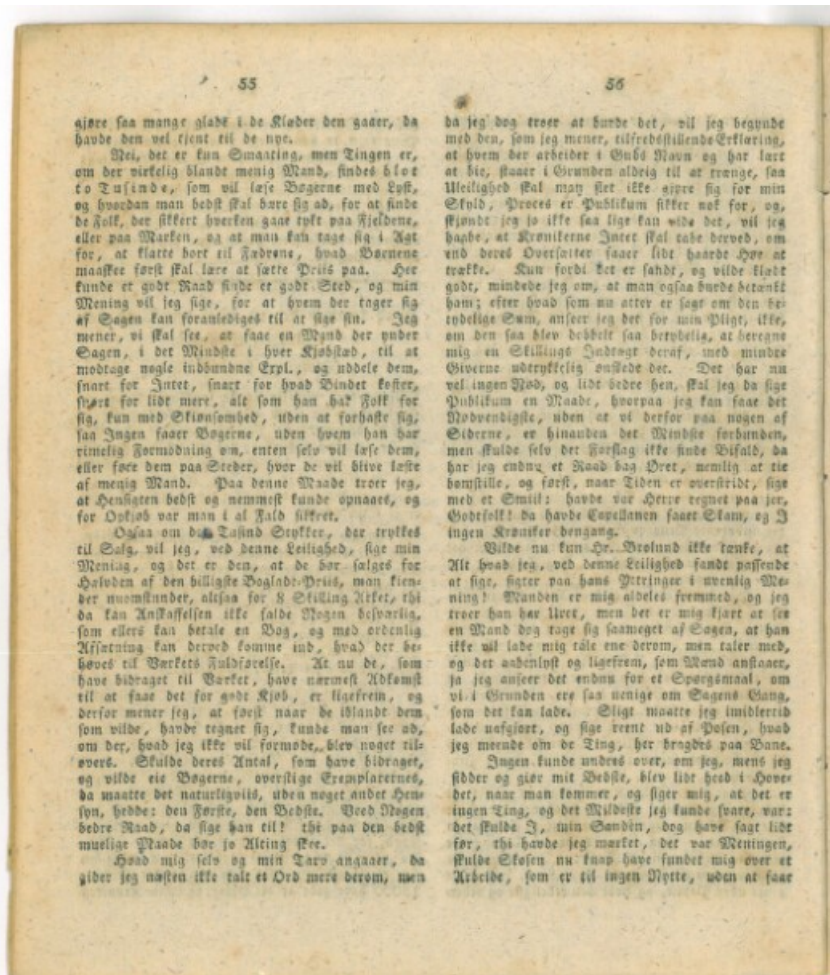
Haad mig selv og min Tare angaaer, da gæder jeg næsten ikke talte et Ord mere detsom, men

da jeg dog troer at burde det, vil jeg begynde med den, som jeg mener, tilfredsstillende Erfaring, at hvem der arbejder i Guds Naam og har lært at hie, faaer i Grunden aldrig til at vrænge, saa Heilighed skal man her ikke gjøre sig for min Skyld, Protes er Publikum sikret nok for, og, skjøndt jeg jo ikke saa lige kan vide det, vil jeg haabe, at Kronikerne Intet skal tage derved, om end derved Overfatter faaer lidt haardt Høje at trække. Kun fordi det er sandt, og vilde liget godt, minde jeg om, at man ogsaa burde betænke ham; efter hvad som nu otter er sagt om den freidellige Sam, anser jeg det for min Pligt, ikke, om den saa blev dobbelt saa betydelig, at berøge mig en Skillinge Andragt deraf, med mindre Giverne udtrykkelig anbede det. Det har nu vel ingen Rød, og lidt bedre hen, skal jeg da sige Publikum en Maade, hvorpaa jeg kan faae det Nødvendige, uden at vi derfor paa nogen af Siderne, er hinanden det Mindste forbunden, men skulde selv det Forslag ikke finde Bifald, da har jeg endnu et Raad bag Bæret, nemlig at tie hemmelig, og først, naar Tiden er overridt, sige med et Smil: havde vor Hæder regnet paa jer, Gudsfolk! da havde Copellanen faaet Stam, og Ingen Andagter dengang.

Vilde nu kun Hr. Brevlund ikke tænke, at Alt hvad jeg, ved denne Leilighed sandede passende at sige, faaer paa hans Betræner i menig Mening? Manden er mig aldeles fremmed, og jeg tror han har Lyst, men det er mig klart at jeg en Mand dog tage sig saameget af Sagen, at han ikke vil lade mig tale ene derom, men taler med, og det udenloft og ligefrem, som Mand anstaaer, ja jeg anser det endnu for et Spørgsmaal, om vi i Grunden ere saa enige om Sagens Gang, som det kan lade. Etigt maatte jeg imidlertid lade uafgjort, og sige rent ud af Posen, hvad jeg meente om de Ting, her bragtes paa Bane.

Ingen kunde undværs over, om jeg, mens jeg sidder og giver mit Bedste, blev lidt heet i Hovedet, naar man kommer, og siger mig, at det er ingen Ting, og det vildeste jeg kunde sære, var det skulde I, min Sanden, dog have sagt lidt for, thi havde jeg mærket, det var Næstingen, skulde Skofen nu knap have fundet mig over et Arbeide, som er til ingen Nytte, uden at faae

55
 gjøre saa mange glæde i de Kløder den gaar, da
 havde den vel tjent til de nye.

Nei, det er kun Smaating, men Tingen er,
 om der virkelig blandt menig Mand, findes blot
 10 Tusinde, som vil læse Bogerne med Lyst,
 og hvoedan man bedst skal bære sig ad, for at finde
 de folk, der stikket huerken gaar tyst paa Kjeldene,
 eller paa Marken, og at man kan tage sig i Nat
 for, at lære bort til Røddene, hvad Væsenene
 maaskee først skal lære at sætte Pris paa. Her
 kunde et godt Raad være et godt Seed, og min
 Mening vil jeg sige, for at hvem der tager sig
 af Sagen kan forandredes til at sige sin. Jeg
 mener, vi skal see, at faae en Vind der under
 Sagen, i det Mindste i hver Kjøbsstad, til at
 modtage nogle indbundne Expl., og uddele dem,
 snart for Intet, snart for hvad Vinder koster,
 næst for lidt mere, alle som han har folk for
 sig, kun med Skinsomsed, uden at forbaere sig,
 saa Ingen faaer Bogerne, uden hvem han har
 rimelig Formodning om, enten selv vil læse dem,
 eller faae dem paa Steder, hvor de vil blive læste
 af menig Mand. Paa denne Maade troer jeg,
 at Hensigten bedst og nemmest kunde opnaaes, og
 for Oplys var man i al Fald sikret.

Ogaa om den Tidend Sygter, der trykkes
 til Sals, vil jeg, ved denne Leilighed, sige min
 Mening, og det er den, at de bør sælges for
 Helveden af den billige Dags-Pris, man sien-
 der nuomkunder, altsaa for 8 Stilling Niser, thi
 da kan Ankjøbsliden ikke salde Nogen besværlig,
 som ellers kan betale en Dag, og med ordentlig
 Afbetaling kan derved komme ind, hvad der be-
 høved til Bærrets Rindstæffe. At nu de, som
 have bidraget til Bærret, have nærmest Adkomst
 til at faae det for godt Kjøb, er lifværem, og
 derfor mener jeg, at det naar de blandt dem
 som vilde, havde tegnet sig, kunde man se ad,
 om der, hvad jeg ikke vil formode, blev noget til-
 over. Skulde deres Antal, som have bidraget,
 og vilde eis Bogerne, overlige Exemplarernes,
 da maatte det naturligvis, uden noget andet Hen-
 syn, hedde: den Første, den Bedste. Ved Nogen
 bedre Raad, da sige han til! thi paa den bedst
 muelige Maade bør jo Alting ske.

Haad mig selv og min Tare angaaer, da
 gæder jeg næsten ikke tal et Ord mere deraf, men

56
 da jeg dog troer at burde det, vil jeg begynde
 med den, som jeg mener, tilfredsstillende Erfaring,
 at hvem der arbejder i Guds Naam og har lært
 at hie, faaer i Grunden aldrig til at vrænge, saa
 Heilighed skal man her ikke gjøre sig for min
 Skuld, Prooes er Publikum sikker nok for, og,
 skjøndt jeg jo ikke saa lige kan vide det, vil jeg
 haabe, at Kronikerne Intet skal tage derved, om
 end derved Overfatter faaer lidt haardt Høje at
 træffe. Kun fordi det er sandt, og vilde liget
 godt, mindede jeg om, at man ogsaa burde betænk
 ham; efter hvad som nu otter er sagt om den kri-
 tiske Sam, anser jeg det for min Pligt, ikke,
 om den saa blev dobbelt saa betydelig, at berøge
 mig en Skillinge Andragt deraf, med mindre
 Giverne udtrykkelig anbede det. Det har nu
 vel ingen Høje, og lidt bedre hen, skal jeg da sige
 Publikum en Maade, hvoepaa jeg kan faae det
 Høventigste, uden at vi derfor paa nogen af
 Siderne, er hinanden det Mindste forbunden,
 men skulde selv det forhog ikke finde Tilfald, da
 har jeg endnu et Raad bag Bæret, nemlig at tie
 hemstille, og først, naar Tiden er overridt, sige
 med et Smil: havde vor Hæret regnet paa jer,
 Gødtfolk! da havde Copellanen faaet Stam, og I
 ingen Anstatter dengang.

Vilde nu kun Hr. Brevlund ikke tænke, at
 Alt hvad jeg, ved denne Leilighed sanded passende
 at sige, faaer paa hans Petitioner i menig Men-
 ning? Manden er mig aldeles fremmed, og jeg
 troer han har liest, men det er mig klart at jeg
 en Mand dog tage sig saameget af Sagen, at han
 ikke vil lade mig tale ene deraf, men taler med,
 og der udenloft og lifværem, som Vind anstaaer,
 ja jeg anser det endnu for et Spørgsmaal, om
 vi i Grunden ere saa enige om Sagens Gang,
 som det kan lade. Digt maatte jeg imidlertid
 lade uafgjort, og sige rent ud af Posen, hvad
 jeg meende om de Ting, her bragtes paa Bane.

Ingen kunde undværs over, om jeg, mens jeg
 sidder og gæder mit Bedste, blev lidt heet i Hove-
 det, naar man kommer, og sger mig, at det er
 ingen Ting, og det Vildeste jeg kunde sære, var
 det skulde I, min Sanden, dog have sagt lidt
 for, thi havde jeg mærket, det var Næitingen,
 skulde Skofen nu knap have fundet mig over et
 Arbeide, som er til ingen Nytte, uden at faae

Ud af fort! Men nu er Kretsen med mig det
 Trindste, thi vel er jeg et meget ubetrukket Men-
 neske i Grunden, men hvad jeg, med Guds Hjelp,
 kan og vil gjøre for Fædrelandets Historie og
 Tungemaal, det er, i Forhold, det ikke ubetrukket,
 og kun en sjælden Dydenhed, eller jammerlig
 Døgn-Fragt kunde bevæge mig til at kalde det,
 eller lade det, upaatageligt, af Mand kalde saa.
 Men betragte Sagen fra det allerlaveste fornufts-
 Standpunkt, blot i Hensende til Statens uboortet
 Tare, da er det ingenlunde ubetrukket, om No-
 manmand faaer sit Fædrelands Old-Kronike i en
 Skilleff, som kan behøve dem! Hvad nu Sagen
 er, naar den betragtes fra en høiere, historisk
 Standpunkt, vil jeg ikke gjentage, men sig vil
 jeg, hvad Sandhed er, at Nærligheden af, blot
 at give Kronikerne saa danske og folkelige, som
 jeg formaar, forudfatter et Sammenkald af Folk,
 Hæring og Omskandigheder, som ikke indtræffe i
 hvert Aarhundrede, og som ventelig aldrig vilde
 indtræffe meer, thi de Omstændigheder under hvilke
 jeg i Dandemmen blev fortroelig med der Gaa-
 melbaas i Tankegang og Tungemaal, i de Kroge
 af Fædrelandet, hvor det havde holdt sig længst,
 og iust da sagde Herrel, ere udenrivt i u fæ-
 frendue; ligesom Hælfærdigen maas man gaar,
 naar man videnfærdig skal komme ind i det gamle
 Heedens Hærfærdiger og Tungemaal, men havde
 jeg ikke havt den gammelbasse Grundboed, da
 var jeg blevet haagende, som det er gaart fier,
 og havde aldrig lært at tolke de Gamle for Sels-
 kabsfar og Jude. Det er lænat fra, at være
 nogen Hærfærdige hos mig, at Lyften har været
 mig saa god, men det var en Forberedelse af mig,
 heds jeg ikke af alle Kretser modfattede mig den
 Hærfærdige, at det er ligefærdigt, enten jeg kom-
 mer til at tage Lide eller Wegt af det dyrbare
 Hærfærdige med mig i Heaven, at et Par tusinde
 Daler eller Gremplarer er mere værd end Opsam-
 lingen og Sammenføjningen af saameget Herligt
 i Danmarks Aand og Tungemaal, som faaer paa
 Nippet at forvinde, end den realise Haandbræ-
 ning jeg er dannet, og først glemmer mange fere
 Handelser hæret og deevet til at hode Folket, for
 at de, om de selv vil, kan igjen kude sig i Hjem-
 met, og da, efter at have prøvet alle Ting, sig
 til at vælge det Bedste!

Altsaa, man sig om mig hvad man vil:
 jeg har mit Regnskab at aflægge for mere Hærfæ-
 rde Dommere: Gud og Efter-Slægten; men
 naar man kalder det ingen Ting, hvad jeg al-
 ser for Heedens Historie, da siger jeg: bevil! eller
 lad mig arbejde i Noet gjør det bedre, om
 I kan, eller tog til Toffel!

N. F. S. Grundtvig.

Indenlandske Esterretninger.

I afvigte Aar 1816 til 1817 var i Sko-
 denhaav Tallet af de Agetviede 775 Par; Født
 af Mandt, 1674, af Qvindt, 1552, tilfammen
 3226; Døde af Mandt 1554, af Qvindt,
 1336, tilfammen 2890. Altsaa 366 flere fødte
 end døde. — I det næstforegaende 1815 til 1816
 derimod var Tallet af Agetviede 1016 Par;
 Født, af Mandt, 1821, af Qvindt, 1790, til-
 fammen 3611; Døde, af Mandt, 1704, af
 Qvindt, 1369, tilfammen 3073, altsaa 538
 flere fødte end døde. — Vi see heraf, at der fra
 1816 til 1817 ere 241 færre agetviede, 355
 færre fødte, og Overskudet af de fødte 172
 mindre end det næstforegaende Aar 1815 til
 1816. — I Høens Stift har i Kirkeaaet 1817
 de fødtes Tal været større end i det næstfore-
 gaende; 308; derimod var de Agetviedes Tal
 298 mindre; Forholdet var omtrent som 14 med
 15. — I Hollands og Følkers Stift
 vare i Aaret 1816: 647 Par Agetviede, og
 1817 derimod kun 607 Par, altsaa 40 Par
 færre; men Overskudet af de fødte var 1817 der-
 imod 1035, istedet for at det 1816 kun var 947.
 — I Sleesvig ere 300 færre fødte og 177
 færre agetviede. — I Holsten 162 flere fødte
 og 194 færre agetviede. — Disse Resultater
 vise, at Agetviederne paa de fleste Steder i Dan-
 mark aftage, og det i en anselig Grad, og at
 Freyften see Overbefolkning er ugrundet. Skulle
 Hærfærdierne saaledes vedblive at aftage, saa vil
 den folkeformærelse, som hidtil har gjort saa store
 Fremfærd, snart gaar tilbage igjen. Vel ere i
 afvigte Aar i adskillige Provindejer Hærfærdies Tal
 større end de Dødes, men denne formærelse er en
 Folge af tidligere, tilbragt under Keigen, ind-

Ud af fort! Men nu er Kretsen med mig det
 Trindste, thi vel er jeg et meget ubetrukket Men-
 neske i Grundten, men hvad jeg, med Guds Hjelp,
 kan og vil gjøre for Fædrelandets Historie og
 Tungemaal, det er, i Forhold, det ikke ubetrukket,
 og kun en sjælden Dydenhed, eller sammerlig
 Drog: Jegat kunde bevæge mig til at kalde det,
 eller lade det, upaaagt, af Mand kalde saa.
 Men betragte Sagen fra det allerlaveste Fornufts-
 Standpunkt, blot i Hensende til Statens uboortes
 Tare, da er det ingenlunde ubetrukket, om No-
 manmand faar sit Fædrelands Old-Kronike i en
 Skikkelse, som kan behage dem! Hvad nu Sagen
 er, naar den betragtes fra en høiere, historisk
 Standpunkt, vil jeg ikke gjættage, men sig vil
 jeg, hvad Sandhed er, at Nærligheden af, blot
 at give Kronikerne saa danske og folkelige, som
 jeg formaar, forudfatter et Sammenkald af Folk,
 Hæring og Omskandigheder, som ikke indtræffe i
 hvert Aarhundrede, og som ventelig aldrig vilde
 indtræffe meer, thi de Omstændigheder under hvilke
 jeg i Dandemmen blev fortroelig med der Gaa-
 melbaas i Tankegang og Tungemaal, i de Kroge
 af Fædrelandet, hvor det havde holdt sig længst,
 og iust da sagde Herrel, ere udenrigt i u fæ-
 frendte, ligesom Hælfærdigen man man gaar,
 naar man videnfærdig skal komme ind i det gamle
 Heedens Hærfærdiger og Tungemaal, men havde
 jeg ikke havt den gammelbasse Grundboed, da
 var jeg blevet haagende, som det er gaart fier,
 og havde aldrig lært at tolke de Gamle for Sels-
 kabsfar og Jude. Det er lænat fra, at være
 nogen Hærfærdige hos mig, at Lyften har været
 mig saa god, men det var en Forberedelse af mig,
 heds jeg ikke af alle Kretser modfætte mig den
 Hærfærdige, at det er ligefærdigt, enten jeg kom-
 mer til at tage Lide eller Wegat af det dyrbare
 Hærfærdige med mig i Heaven, at et Par tusinde
 Daler eller Gremplæner er mere værd end Opsam-
 lingen og Sammenføjningen af saameget Herligt
 i Danmarks Land og Tungemaal, som faar paa
 Nippet at forvinde, end den realise Haandbræ-
 ning jeg er dannet, og først gennem mange fere
 Handelser hær og drevet til at hode Folket, for
 at de, om de selv vil, kan igjen kude sig i Hjem-
 met, og da, efter at have prøvet alle Ting, sig
 til at vælge det Bedste!

Altsaa, man sig om mig hvad man vil:
 jeg har mit Regnskab at afgjætte for mere Hærfæ-
 rde Dommere: Gud og Efter-Slægten; men
 naar man kalder det ingen Ting, hvad jeg alder
 for Heedens Historie, da siger jeg: bevil! eller
 lad mig arbejde i Noet gjør det bedre, om
 I kan, eller tag til Tofse!

N. F. S. Grundtvig.

Indenlandske Esterretninger.

I afvigte Aar 1816 til 1817 var i Sko-
 denhaav Tallet af de Agetiede 775 Par; fødte
 af Mandt, 1674, af Qvindt, 1552, tilfammen
 3226; Døde af Mandtjon 1554, af Qvindt,
 1336, tilfammen 2890. Altsaa 366 flere fødte
 end døde. — I det næstforegaende 1815 til 1816
 derimod var Tallet af Agetiede 1016 Par;
 fødte, af Mandt, 1821, af Qvindt, 1790, til-
 fammen 3611; Døde, af Mandt, 1704, af
 Qvindt, 1369, tilfammen 3073, altsaa 538
 flere fødte end døde. — Vi see heraf, at der fra
 1816 til 1817 ere 241 færre agetiede, 355
 færre fødte, og Overfludet af de fødte 172
 mindre end det næstforegaende Aar 1815 til
 1816. — I Høens Stift har i Kirkeåret 1817
 de fødtes Tal været større end i det næstfore-
 gaende; 308; derimod var de Agetiedes Tal
 298 mindre; Forholdet var omtrent som 14 med
 15. — I Hollands og Følkers Stift
 vare i Aaret 1816: 647 Par Agetiede, og
 1817 derimod kun 607 Par, altsaa 40 Par
 færre; men Overfludet af de fødte var 1817 der-
 imod 1035, istedet for at det 1816 kun var 947.
 — I Slesvig ere 300 færre fødte og 177
 færre agetiede. — I Holsten 162 flere fødte
 og 194 færre agetiede. — Disse Resultater
 vise, at Agetiederne paa de fleste Steder i Dan-
 mark aftage, og det i en anselig Grad, og at
 Kregten see Overbefolkning er ugrundet. Skulle
 Hærfærdierne saaledes vedblive at aftage, saa vil
 den folkeformærelse, som hidtil har gjæet saa store
 Fremfærd, snart gaar tilbage igjen. Vel ere i
 afvigte Aar i adskillige Provindejer Hærfærdies Tal
 større end de Dødes, men denne formærelse er en
 Folge af tidligere, tilførs under Keigen, ind-

